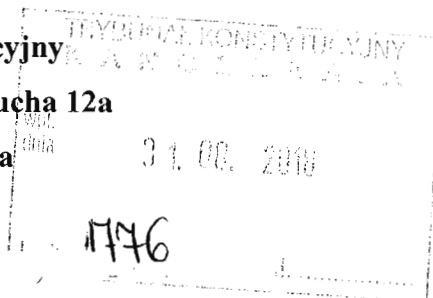


Gliwice, 28.08. 2018 r.

**Trybunał Konstytucyjny**  
**Al. Jana Chrystiana Szucha 12a**  
**00-918 Warszawa**



Skarżący: **K** **G**

reprezentowany przez radcę prawnego Aleksandrę Kukla (nr wpisu OIRP w Katowicach: KT 3703)

adres do doręczeń pełnomocnika: Kancelaria Radców Prawnych Urban i Zapart Sp. j., ul. 1-go Maja 24, 44-190 Knurów

### **Skarga konstytucyjna**

Działając w imieniu i na rzecz Skarżącego **K** **G**, w oparciu o załączone pełnomocnictwo, na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) oraz art. 2 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.), wnoszę o:

- stwierdzenie niezgodności art. 195 ust. 1 w zw. z art. 197 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tj. Dz. U. Z 2015 r., poz. 233 ze zm., dalej: p.u.n., w wersji obowiązującej na dzień 31. grudnia 2015 r.) w zw. z art. 281 ust. 1 p.u.n. z art. 21 ust. 1 i 2 i art. 64 ust. 2 i 3 i art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
- stwierdzenie niezgodności art. 270 ust. 1 pkt 4) p.u.n. i art. 294 ust. 3 p.u.n. w zw. z art. 2 ust. 1 p.u.n. i art. 288 ust. 1 i 2 p.u.n. z art. 21 ust. 1 i 2 i art. 64 ust. 2 i 3 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

## I. Podstawy skargi konstytucyjnej

Niniejsza skarga konstytucyjna zostaje złożona w związku z wydaniem przez Sąd Okręgowy w K , Wydział Gospodarczy Odwoławczy prawomocnego postanowienia z dnia maja 2018 r. w postępowaniu prowadzonym pod sygn. akt

(zwane dalej: Postanowieniem), które:

- narusza zasadę ochrony własności i prawa do własności wynikającą z art. 21 i art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadę poszanowania wolności i autonomii woli jednostki wynikającą z art. 31 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- zostało wydane, na co wskazuję treść jego uzasadnienia, na podstawie przepisów, których stwierdzenia niekonstytucyjności Skarżący żąda, a to art. 195 ust. 1 w zw. z art. 197 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. p.u.n. w zw. z art. 281 ust. 1 p.u.n. oraz art. 270 ust. 1 pkt 4) p.u.n. i art. 294 ust. 3 p.u.n. w zw. z art. 2 ust. 1 p.u.n. i art. 288 ust. 1 i 2 p.u.n.

Oparcie ostatecznego Postanowienia na w/w przepisach skutkowało pozbawieniem dotychczasowych współników upadłego statusu uczestników postępowania upadłościowego, jak również prawa głosu w głosowaniu nad układem przewidującym konwersję wierzytelności na udziały upadłego. Nadto skutkowało również przyjęciem i zatwierdzeniem układu przewidującego konwersję wierzytelności na udziały, bez względu na zakres i charakter ingerencji tak przyjętego układu w prawa udziałowe dotychczasowych współników.

- jest orzeczeniem ostatecznym w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, albowiem zostało ono wydane przez Sąd II instancji, na skutek wniesionego przez Skarżącego zażalenia, przy czym ze względu na charakter rozstrzyganej sprawy oraz treść art. 223 ust. 1 i 2 p.u.n. od postanowień sądu drugiej instancji skarga kasacyjna ani skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie przysługują.
- zostało ono doręczone pełnomocnikowi Skarżącego w dniu 18 czerwca 2018 roku (prezentata na załączonym egzemplarzu).

## II. Uzasadnienie skargi konstytucyjnej

### I. Istotne elementy stanu faktycznego

Skarżący K G jest wspólnikiem spółki C Sp. zo.o. w upadłości układowej (KRS: ) oraz wspólnikiem spółki H Sp. zo.o. (KRS: ). Skarżący od 20 lat tworzył grupę przedsiębiorstw pod spółką C Sp. z o.o., której był ( %) równorzędnym wspólnikiem i Prezesem Zarządu. C Sp. z o.o. był większościowym ( %) wspólnikiem spółki H Sp. z o.o., oraz E Sp. z o.o. ( %) - do dnia .04.2017 r., kiedy został wykonany układ zatwierdzony postanowieniem Sądu Rejonowego w K z grudnia 2016 r. w postępowaniu restrukturyzacyjnym o zatwierdzenie układu dłużnika H Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B sygn. akt: .

Od 2010 roku, pomiędzy wspólnikami C tj. Skarżącym oraz Panem L K zaczął się zarysowywać coraz poważniejszy konflikt wywołany przez różnice zdań co do strategicznych celów Spółki. H sp. z o.o., reprezentowana przez wspólnika C – L K , domagała się od Spółki zapłaty kwoty zł wraz z odsetkami ustawowymi. W .02.2015 r. Sad Okręgowy w K , Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt , opiewający na żadaną kwotę. Spółka reprezentowana przez Prezesa Zarządu – K G (Skarżącego) złożyła sprzeciw od w/w nakazu zapłaty. Jednakże z uwagi na łączną reprezentację w Spółki, dla skuteczności sprzeciwu wymagana była reprezentacja C przez obu członków zarządu. Drugi członek zarządu – L K , będący jednocześnie Prezesem Zarządu powoła w tej sprawie, odmówił złożenia swojego podpisu na sprzeciwie. W wyniku tego sprzeciw został odrzucony postanowieniem z .05.2015 r., a nakaz zapłaty stał się prawomocny. Na podstawie w/w nakazu zapłaty, w .11.2015 r. Komornik Sadowy przy Sadzie Rejonowym w B; A W wszczęła przeciwko Spółce postępowanie egzekucyjne (sygn. akt ) oraz zajęła udziały i prawa służące C z tytułu udziałów w H sp. z o.o. Następnie, powołany przez Komornika biegły dokonał wyceny posiadanych przez Spółkę udziałów w H sp. z o.o. Postanowieniem z .05.2016 r., sygn. akt

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO  
ALEKSANDRA KUKLA

Sąd Rejonowy w K określił cenę jednego udziału w spółce H sp. z o.o. na kwotę zł.

Z uwagi na narastający konflikt pomiędzy wspólnikami, Skarżący, jako Prezes Zarządu, wykonując swój obowiązek nałożony na niego mocą art. 21 p.u.n., w dniu .11.2015 r. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku Spółki.

Odrębnym wnioskiem z dnia .12.2015 r. H sp. z o.o., którego jedynym członkiem zarządu od .11.2015 r. był L K , złożyła jako wierzyciel wniosek o ogłoszenie upadłości C z możliwością zawarcia układu. Wierzyciel wraz z wnioskiem przedstawił propozycje układowe przewidujące zaspokojenie H sp. z o.o., jako jedyne go wierzyciela zaliczonego do Grupy I, wyłącznie z udziałów H sp. z o.o. posiadanych przez Dłużnika, natomiast pozostali wierzyciel (Grupa II) mieli zostać spłaceni w całości w formie pieniężnej.

W pismach z .03.2016 r. oraz .06.2016 r. H sp. z o.o. zmodyfikowało przedłożone wcześniej propozycje układowe według tych propozycji Spółka H sp. z o.o. (jedyne go wierzyciel w Grupie I) miała zostać zaspokojona przez konwersję wierzytelności na udziały Dłużnika, natomiast pozostali wierzyciele spłaceni w całości w formie pieniężnej. Układ został przyjęty zgodnie z propozycjami wierzyciela.

O konwersji udziałów Skarżący, będący równorzędnym wspólnikiem, dowiedział się z ogłoszenia w Monitorze Sądowym informującego o przeprowadzonym postępowaniu przez Sąd Rejonowy K sygn. akt .

Przed konwersją Upadły posiadał w H sp. z o.o. udziałów o łącznej wartości nominalnej zł, przy kapitale zakładowym o wartości zł, które stanowiły % kapitału zakładowego, o wartości rynkowej zł. Po konwersji Upadły posiadał w dalszym ciągu udziałów o łącznej wartości nominalnej zł, jednakże kapitał zakładowy spółki wzrósł do zł, tym samym udział C w kapitale zakładowym H sp. z o.o. obniżył się do %, natomiast realna wartość udziałów posiadanych przez Upadłego obniżyła się do około zł, tj. wartość posiadanych udziałów zmniejszyła się o około zł.

Analogicznie, przed konwersją, Skarżący posiadał w H sp. z o.o. udziałów o łącznej wartości nominalnej zł, które stanowiły % kapitału



KANCELARIA RADCY PRAWNEGO  
ALEKSANDRA KUKLA

---

mieli zostać zaspokojeni w formie pieniężnej w całości, natomiast wierzyciele zaliczeni do Grupy II poprzez konwersję wierzytelności na udziały Upadłego.

Postanowieniem z dnia .09.2017 r. Sędzia-komisarz postanowił, że głosowanie nad układem odbędzie się w grupach wierzycieli oraz sporządził odrębne listy uprawnionych do głosowania. Układ o treści zgodnej z propozycjami złożonymi przez wierzyciela H sp. z o.o. w dniu .08.2017 r. został przyjęty na Zgromadzeniu Wierzycieli w dniu .09.2017 r. Postanowieniem z dnia .09.2017 r. Sędzia-komisarz stwierdził zawarcie układu z Wierzycielami przez C podczas Zgromadzenia Wierzycieli w dniu .09.2017 r., a postanowieniem z dnia .10.2017 r., sygn. akt Sąd upadłościowy zatwierdził ten układ. Przedmiotowe postanowienie z dnia .10.2017 r., sygn. akt , zaskarżył Skarżący. Na skutek zażalenia Skarżącego, ostatecznym Postanowieniem z dnia maja 2018 r., sygn. akt , Sąd Okręgowy w K oddalił zażalenie.

W konsekwencji w ocenie Skarżącego, w wyniku wykorzystania przepisów Prawa Upadłościowego i Naprawczego do walki konkurencyjnej utracił majątek wypracowany przez 20 lat życia.

## **2. Uzasadnienie zarzutów niezgodności kwestionowanych przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej**

W pierwszej kolejności należy ustalić, jaki charakter – w świetle Konstytucji – mają uprawnienia wspólników (udziałowców) spółki kapitałowej. Problematyka ta w istocie została już rozstrzygnięta przez Trybunał Konstytucyjny przy okazji wyroku z dnia 21 czerwca 2005 roku, sygn. akt P 25/02, przy okazji którego organ ten przyjął wzorzec opisany w art. 64 Konstytucji za adekwatny dla oceny uregulowań tzw. *squeeze outu* wspólników mniejszościowych w spółce akcyjnej.

Co istotne, w przedmiotowym orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny wprost podniósł, że w takim przypadku do oceny wszystkich uregulowań ustawowych znajduje zastosowanie art. 31 ust. 3 Konstytucji, statuujący tzw. zasadę proporcjonalności (*sensu largo*). Stosownie do brzmienia rzeczzonego przepisu ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO  
ALEKSANDRA KUKLA

---

demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Co niepozbawione znaczenia, na przedmiotową ocenę nie wpływa negatywnie fakt niejako „samodzielnego” uregulowania przedmiotowej materii w art. 64 ust. 3 Konstytucji. Takie stanowisko zajął bowiem Trybunał Konstytucyjny przy okazji wyroku z dnia 12 stycznia 1999 roku, sygn. akt P 2/98, w uzasadnieniu którego podniósł, iż *„odrębne unormowanie problematyki ograniczania własności, poprzez wskazanie w art. 64 ust. 3 konstytucji przesłanek dopuszczających tego rodzaju działania, nie oznacza wyłączenia zastosowania w odniesieniu do tego prawa generalnej zasady wyrażonej w art. 31 ust. 3 konstytucji. Przesądza o tym zarówno rola tego ostatniego przepisu, wyznaczona jego miejscem w systematyce rozdziału II ustawy zasadniczej («Zasady ogólne»), jak i funkcją, którą przepis ten pełni w zakresie unormowania praw i wolności jednostki. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego sprowadza się ona do zakreślenia pewnych nieprzekraczalnych granic ingerencji państwa (przede wszystkim prawodawcy) w sferę gwarantowanych konstytucyjnie praw i wolności jednostki. Zwraca przy tym uwagę okoliczność, iż określenie przesłanek ograniczania prawa własności zawarte w art. 64 ust. 3 konstytucji nie zawiera w swojej treści wskazania wartości i dóbr, których ochrona przemawia za dopuszczalnością ingerencji w prawa właściciela. Określenie to ogranicza się wyłącznie do wskazania przesłanki formalnej (wymóg ustawy) oraz zakreślenia maksymalnej granicy ingerencji (zakaz naruszania istoty prawa własności). Tym samym potraktowanie art. 64 ust. 3 jedynie jako przepisu szczególnego wyłączającego ogólną zasadę proklamowaną w art. 31 ust. 3 konstytucji, czego konsekwencją byłoby nie uwzględnianie kryteriów wskazanych w tym artykule przy określaniu przesłanek ingerencji ustawodawcy w prawo własności, prowadziłyby do zbyt daleko idących następstw, polegających na zrelatywizowaniu ochrony prawnej, zagwarantowanej prawu własności przez konstytucję. Analiza treści obydwu klauzul określających przesłanki ograniczania praw (w tym prawa własności) wskazuje, że w przypadku prawa własności to właśnie art. 31 ust. 3 powinien spełniać rolę podstawową, natomiast art. 64 ust. 3 traktować należy wyłącznie jako konstytucyjne potwierdzenie dopuszczalności wprowadzania ograniczeń tego prawa”.* W konsekwencji Trybunał przyjął, iż *„ocena konstytucyjnej dopuszczalności ustawowego ograniczenia prawa własności (i innych praw majątkowych) musi zarówno uwzględniać*

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO  
ALEKSANDRA KUKLA

---

wymagania przewidziane w art. 64 ust. 3, jak i opierać się na skonfrontowaniu danej regulacji z przesłankami konstruującymi ogólną zasadę wyrażoną w art. 31 ust. 3 Konstytucji<sup>1</sup>. Pogląd ten jest konsekwentnie podtrzymywany przez Trybunał Konstytucyjny<sup>1</sup>.

W tym miejscu należy zauważyć, iż rzeczony przepis stanowi o „ograniczeniu” praw a nie ich wyłączeniu – tymczasem Sąd I instancji wprost wskazał, że w jego ocenie ustawodawca właśnie wyłączył – czyli całkowicie wykluczył – uprawnienie współników do zaskarżania układu.

Tymczasem instytucja wyłączenia (wykluczenia) praw opisanych w Rozdziale II Konstytucji została przewidziana w odrębnym uregulowaniu, a mianowicie art. 37 ust. 2 Konstytucji. W myśl którego ustawa zwykła może określić wyjątki od zasady równości w korzystaniu z konstytucyjnych wolności i praw (i tylko tej zasady, lecz nie wszystkich pozostałych, a więc zasady proporcjonalności), odnoszące się właśnie do cudzoziemców. Podobnie uznał i Trybunał Konstytucyjny, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, sygn. akt P 12/99, wskazał, że art. 37 ust. 2 Konstytucji „stanowi istotne dopełnienie tych jej przepisów – w tym też art. 31 ust. 3 Konstytucji – które dotyczą zakresu ochrony praw i wolności człowieka. Jest to dopełnienie o tyle istotne, że w przeciwieństwie do art. 31 ust. 3 Konstytucji nie zawiera rygoru, który wskazywałby na to, że ograniczenia praw i wolności nie mogą naruszać ich istoty, co czyniłoby niemożliwym ograniczenie takich praw, których natura jest tego rodzaju, że mogą być realizowane w całości lub w ogóle. Takie rozwiązanie czyniłoby też niemożliwym ograniczenie lub przekształcenie niektórych praw o charakterze zabezpieczającym, nawet wtedy gdyby wiązało się to z pełniejszą ochroną innych konstytucyjnie chronionych praw, w tym też praw fundamentalnych wywodzonych wprost z art. 30 Konstytucji”. W ten oto sposób Trybunał Konstytucyjny uznał, iż ustrojodawca nieprzypadkowo użył przy redagowaniu art. 37 ust. 2 terminu „wyjątek” zamiast „ograniczenie”, jak to miało miejsce przy art. 31 ust. 3.

Esencją problematyki konstytucyjnoprawnej na tle uprawnień współników do zaskarżania układu jest zasadniczo zbieżna z wcześniej zaistniałą problematyką pierwotnych regulacji tzw. „wyciskania akcjonariuszy mniejszościowych ze spółki”. Zwolennicy tego

---

1

Por. np. wyroki TK: z dnia 25 lutego 1998 roku, sygn. akt K 23/98; z dnia 11 maja 1999 roku, sygn. akt K 13/98; z dnia 12 stycznia 2000 roku, sygn. akt P 11/98; z dnia 21 marca 2000 roku, sygn. akt K 14/99; z dnia 20 marca 2006 roku, sygn. akt K 17/05.



narzędzia wskazywali – co właściwie nie było przedmiotem sporu – iż jest to element tzw. natury spółki; ustawodawca przyznaje prymat akcjonariuszom większościowym nad mniejszościowymi, interes tych drugich musi więc ustąpić interesowi tych pierwszych. W konsekwencji niedopuszczalne było zaskarżenie uchwały walnego zgromadzenia w przedmiocie „wyciśnięcia” współników mniejszościowych. W istocie oznaczało to pozbawienie akcjonariuszy mniejszościowych możliwości zainicjowania rzeczywistej kontroli sądowej danej ingerencji w ich prawa własności, a więc wyłączenie ich prawa do sądu w przedmiotowym zakresie. Z powyższych względów doszło więc do zbadania przez Trybunał Konstytucyjny konstytucyjności przedmiotowego rozwiązania ustawowego. Organ ten przy okazji wyżej przywoływanego wyroku z dnia 21 czerwca 2005 roku uznał, że byłoby nie do pogodzenia z konstytucyjnymi standardami – wyrażonymi właśnie w art. 31 ust. 3, art. 45 i art. 64. czyli wskazywanych przez Skarżącego w postępowaniu przed Sądem I i II instancji – zupełne pozbawienie takich współników ochrony sądowej. Co szczególnie interesujące, przedmiotowe orzeczenie miało formę tzw. pozytywnego wyroku interpretacyjnego – Trybunał Konstytucyjny dokonał właśnie prokonstytucyjnej wykładni obowiązujących uregulowań, wskazując, że przesłanki zaskarżenia do sądu (w tym sama jego dopuszczalność) należy dekodować nie tylko bazując na „czystym” tekście ustawy, lecz również „uzupełniać” je poprzez bezpośrednie odwołanie się do brzmienia (i ducha) Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż wyrzucie mniejszościowych współników tylko z faktu ich mniejszościowego charakteru nie tyle nawet nie znajduje uzasadnienia w zapisach Konstytucji, co jest wręcz sprzeczne z Ustawą Zasadniczą. Tymczasem w niniejszej sprawie przez przyjęcie zgłoszonych przez wierzyciela propozycji układowych polegających na konwersji wierzytelności na udziały upadłego, bez akceptacji upadłego i aktualnych współników, w sytuacji gdy tego rodzaju układ ingeruje w prawa udziałowe poprzez rzeczywistą zmianę ich treści na niekorzyść dotychczasowych współników, orzekające w sprawie sądy w istocie dopuściły się tego rodzaju niekonstytucyjnego działania. Konwersja wierzytelności na udziały bowiem nie jest zabiegiem li tylko technicznym – poprzez samo zwiększenie liczby udziałów prowadzi ono do zmiany – a konkretnie obniżenia – wartości udziałów dotychczasowych. Jest to środek niezwykle „inwazyjny”, zaburzający dotychczasową strukturę właścicielską, tymczasem konstrukcja spółki z ograniczoną

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO  
ALEKSANDRA KUKLA

---

odpowiedzialnością nie jest modelem czysto kapitałowym, przeciwnie, szereg uregulowań Kodeksu spółek handlowych (choćby dopuszczalność instytucji klauzuli winkulacyjnej bądź wyłączenia wspólnika) wskazuje na istotę czynnika osobowego.

**a) niezgodność art. 195 ust. 1 w zw. z art. 197 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. p.u.n., w zw. z art. 281 ust. 1 p.u.n. z art. 21 ust. 1 i 2 i art. 64 ust. 2 i 3 i art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.**

Unormowania zawarte w przepisach art. 195 ust. 1 w zw. z art. 197 p.u.n. w zw. z art. 281 ust. 1 p.u.n. i art. 288 ust. 1 i 2 p.u.n. skutkują naruszeniem konstytucyjnego prawa do własności i ochrony własności, zasady poszanowania wolności i autonomii woli jednostki oraz prawa do sądu poprzez pozbawienie dotychczasowych wspólników upadłego statusu uczestników postępowania upadłościowego, jak również prawa głosu w głosowaniu nad układem przewidującym konwersję wierzytelności na udziały upadłego, w sytuacji gdy tego rodzaju propozycje układowe skutkują istotną ingerencją na niekorzyść w prawa udziałowe dotychczasowych wspólników.

Art. 21 Konstytucji RP w ust.1 stanowi *Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia*, a zgodnie z ust. 2 *Wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem*. Cytowany przepis zakazuje bezprawnej ingerencji w sferę indywidualnego statusu prawnego ze strony państwa (organów władzy publicznej) jak również podmiotów prywatnych (uczestników obrotu prawnego). Ochrona w tym aspekcie służy utrzymaniu skonkretyzowanego indywidualnego statusu prawnego (praw "nabytych"), indywidualnie przyznanych praw i uprawnień o charakterze majątkowym (o określonej wartości majątkowej), zachowaniu tzw. stosunku przyporządkowania i substancji własności, którą tworzy prywatna korzyść.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 *Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia*. Z kolei ust. 2 stanowi: *Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej*. Zgodnie natomiast z ust. 3 *Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności*. Podobnie jak własność, ochronie konstytucyjnej podlegają również inne prawa majątkowe. Na szeroki rozumienie chronionych konstytucyjnie praw majątkowych wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 8 października 2015 r.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO  
ALEKSANDRA KUKLA

---

(SK 11/13): *"własność, którą na podstawie zasady ustroju [art. 21 ust. 1] ma obowiązek chronić władza publiczna, powinna być rozumiana jako zbiorcze określenie dla wszystkich praw majątkowych, tzw. własność konstytucyjna"* (ibidem, s. 25).

Ochrona praw majątkowych (do których należy zaliczyć również prawa z udziałów w spółce) nie ma oczywiście charakteru bezwzględnego, jednak ograniczenia tych praw muszą być wprowadzane zgodnie z zasadą proporcjonalności przy odpowiednim wyważeniu uprawnień podmiotów zainteresowanych. Zaznacza się, iż *nakaz równej dla wszystkich ochrony własności bądź praw majątkowych należących do tej samej kategorii podmiotów nie jest absolutny w tym sensie – jak wynika także z orzecznictwa TK – że pewne odstępstwa od zasady równości są dopuszczalne pod warunkiem, iż „różnicowanie ochrony znajduje oparcie w argumentach relewantności, proporcjonalności i powiązania z innymi normami, zasadami lub wartościami konstytucyjnymi”<sup>2</sup>. Znajdują tutaj zatem w pełni zastosowanie przesłanki dopuszczalności ograniczeń konstytucyjnych wolności i praw z art. 31 ust. 3 konstytucji (SK 40/12, pkt III.4.4)<sup>3</sup>. W konsekwencji postanowienia układu nie mogą prowadzić do naruszenia chronionych przez Konstytucję, ponad niezbędne minimum, praw osób zainteresowanych, w tym udziałowców Upadłego. Ingerencja w prawo własności sprzeczna z art. 31 ust. 3 Konstytucji, należy uznać za bezprawną. Jak wskazuje się w doktrynie, bez znaczenia jest tutaj źródło tej ingerencji (działania prawodawcze, rozstrzygnięcia organów władzy publicznej, działania faktyczne). Skutkiem działania bezprawnego może być zarówno naruszenie przedmiotu własności (np. uszkodzenie rzeczy), jak i zrieczenie (wygaśnięcie, umorzenie), ograniczenie (odjęcie poszczególnych uprawnień lub ingerencja w dopuszczalny zakres ich wykonywania) albo zawężenie granic prawa.<sup>4</sup>*

---

2

zob. L. Garlicki, M. Zubik, uwaga 18 do art. 32, [w:] *Konstytucja...*, t. II, Warszawa 2016; zob. też uwagi TK o dopuszczalności różnicowania praw spadkobierców – P 4/99, pkt III.5 oraz uwagi SN o zakresie prawa do drogi koniecznej – postanowienie SN z 18 września 1998 r., III CKN 609/97, OSNC 1999, z. 3, s. 46; zob. też orzeczenie TK z 9 marca 1988 r., U 7/87 oraz wyrok z 27 listopada 2007 r., SK 18/05, pkt III.5.3 i pkt III.5.4

3

L. Garlicki-Leszek, S. Jarosz-Żukowska, w: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Art. 64 L. Garlicki (red.), M. Zubik (red.), Wyd.Sejmowe 2016

4

M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, art. 21, Warszawa 2016

**b) niezgodność art. 270 ust. 1 pkt 4) p.u.n. i art. 294 ust. 3 p.u.n. w zw. z art. 2 ust. 1 p.u.n. i art. 288 ust. 1 i 2 p.u.n. z art. 21 ust. 1 i 2 i art. 64 ust. 2 i 3 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.**

Unormowania zawarte w przepisach art. 270 ust. 1 pkt 4) p.u.n. i art. 294 ust. 3 p.u.n. w zw. z art. 2 ust. 1 p.u.n. skutkują naruszeniem konstytucyjnego prawa do własności i ochrony własności oraz zasady poszanowania wolności i autonomii woli jednostki poprzez dopuszczalne na ich podstawie przyjęcie i zatwierdzenie układu przewidującego konwersję wierzytelności na udziały, bez względu na zakres i charakter ingerencji tak przyjętego układu w prawa udziałowe dotychczasowych wspólników, w kontekście korzyści uzyskiwanych przez wierzycieli, oraz art. 288 ust 1 i 2 p.u.n. rozumianego w ten sposób, iż wykluczone jest przeprowadzenie przez Sąd oceny, czy zatwierdzony układ pozostaje krzywdzący dla dotychczasowych wspólników.

Wyjątkowe znaczenie w postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu posiada układ oparty na propozycjach polegających na konwersji wierzytelności na udziały. Układ ten wywiera bowiem istotny wpływ na stosunki wewnątrz korporacyjne spółki poprzez zmianę struktury udziałowej. Oznacza to trwałą ingerencję w prawa dotychczasowych wspólników. Układ posiada w takich okolicznościach o tyle większe znaczenie dla wspólników, iż nie dochodzi jedynie do prostego jednorazowego anulowania ich praw udziałowych, jak ma to miejsce w przypadku wykreślenia spółki po zakończeniu likwidacji, ale do trwałej modyfikacji ich statusu w spółce wpływającej nie tylko na ich prawa ale i na obowiązki związane z udziałami, przy pozostawieniu ich jako wspólników spółki. Należałoby zatem oczekiwać, iż charakter propozycji układowych przewidujących konwersję wierzytelności będzie oznaczał konieczność uwzględnienia w przepisach Prawa upadłościowego i naprawczego szczególnej procedury gwarantującej upadłemu oraz jego dotychczasowym udziałowcom odpowiedni wpływ na kształt tego rodzaju propozycji oraz możliwość aktywnego uczestnictwa w przyjmowaniu układu tej treści, w szczególności, iż przepisy przyznają dotychczasowym udziałowcom na określonych zasadach chociażby prawo udziału w głosowaniu nad układem. Należy w tym miejscu przywołać treść zapisów Konstytucji RP dotyczących ochrony własności i innych praw majątkowych. Zgodnie z art. 64 ust. 1 Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia. Z kolei ust. 2 stanowi: Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają

równej dla wszystkich ochronie prawnej. Zgodnie natomiast z ust. 3 Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności. Przywołać także należy art. 21 Konstytucji RP który w ust.1 stanowi Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia, a zgodnie z ust. 2 Wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem. Podobnie jak własność, ochronie konstytucyjnej podlegają również inne prawa majątkowe (por art. 64 ust. 2 Konstytucji RP). Na szeroki rozumienie chronionych konstytucyjnie praw majątkowych wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 8 października 2015 r. (SK 11/13): "własność, którą na podstawie zasady ustroju [art. 21 ust. 1] ma obowiązek chronić władza publiczna, powinna być rozumiana jako zbiorcze określenie dla wszystkich praw majątkowych, tzw. własność konstytucyjna" (ibidem, s. 25). Stanowisko to znajduje ugruntowanie w orzecznictwie Trybunału, który wskazywał, że zarówno własność, jak i inne prawa majątkowe są chronione przez art. 21 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji (zob. wyrok pełnego składu z 22 maja 2013 r., sygn. P 46/11, OTK ZU nr 4/A/2013, poz. 42). Z kolei w doktrynie wskazuje się: Nakaz ochrony własności oraz innych praw majątkowych zawarty w art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP nakłada określone obowiązki na ustawodawcę zwykłego. „Chodzi przede wszystkim o pozytywny obowiązek stanowienia przepisów i procedur udzielających ochrony prawnej prawom majątkowym oraz o negatywny obowiązek ustawodawcy powstrzymywania się od wprowadzania regulacji, które owe prawa mogłyby pozbawiać ochrony prawnej lub też ochronę tę ograniczać”<sup>5 6</sup>.

W ocenie Skarżącego przepisy Prawa upadłościowego i naprawczego zakładające całkowite wykluczenie dotychczasowych współników z uczestnictwa w postępowaniu, w którym przewidziana jest konwersja wierzytelności na udziały (akcje) w jaskrawy sposób narusza wypływającą z cytowanych wyżej przepisów zasadę ochrony praw majątkowych z tytułu udziałów w upadłej spółce przysługujących dotychczasowym współnikom. Ponieważ układ w postaci konwersji wierzytelności na udziały w istotny sposób ingeruje w treść uprawnień udziałowych aktualnych współników (przede wszystkim poprzez zmniejszenie procentowego udziału w kapitale zakładowym, a w konsekwencji możliwe faktyczne pozbawienie ich kontroli na spółką), nie sposób przyjąć aby współnicy ci postępowaniu upadłościowemu mogli

---

<sup>5</sup> tak wyrok TK z 13 grudnia 2012 r., P. 12/2011, LexisNexis nr 4268122, OTK-A 2012, nr 11, poz. 135

<sup>6</sup> M. Bartoszewicz, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Art. 64. M. Haczowska (red.), LexisNexis 2014

być traktowani jako podmioty całkowicie zewnętrzne pozbawione jakichkolwiek nawet symbolicznych uprawnień procesowych, w szczególności aby nie został im przyznany status uczestników. Stan taki pozostawałby niewątpliwie w sprzeczności z przywołanymi postanowieniami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w żaden sposób nie jest bowiem uzasadnione aż tak radykalne ograniczenie uprawnień dotychczasowych udziałowców upadłego, a przede wszystkim nie jest to niezbędne dla właściwej ochrony i zaspokojenia roszczeń wierzycieli.

Dodatkowo należy mieć na uwadze, iż konwersja wierzytelności na udziały skutkująca podwyższeniem kapitału zakładowego, stanowi w istocie zmianę umowy spółki (por. art. 257 § 1 k.s.h.). Dochodzi do tego jedynie na mocy zatwierdzonego układu przyjętego na Zgromadzeniu Wierzycieli (który zastępuje czynności podwyższenia kapitału zakładowego określone w k.s.h. – por. art. 294 ust. 3 p.u.n.) przy całkowitym wyłączeniu głosu dotychczasowych wspólników. Co więcej przyjęty w niniejszym postępowaniu układ wyłącza również prawo pierwszeństwa dotychczasowych wspólników do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym. Jako niekonstytucyjny należy zatem uznać stan, w którym mimo, iż układ narusza prywatne uprawnienia aktualnych wspólników, powodując, iż ich prawa korporacyjne wobec założonej przez siebie spółki zostają znacznie umniejszone (tracą większość na Zgromadzeniu Wspólników spółki), w procedurze przyjęcia układu są oni całkowicie ubezwłasnowolnieni.

Należy podkreślić, iż poza postępowaniem upadłościowym dotychczasowi wspólnicy nie posiadają innych instrumentów prawnych umożliwiających ochronę ich słusznych praw naruszonych układem konwersyjnym. W szczególności nie mogą wytoczyć powództwa w trybie podobnym do określonego w art. 250-254 k.s.h. (powództwo o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały). Wykluczenie ich z postępowania upadłościowego narusza więc ich konstytucyjne prawo do sądu określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W tym kontekście całkowite wyłączenie wspólników z udziału w postępowaniu upadłościowym nie znajduje jakichkolwiek podstaw prawnych na gruncie porządku konstytucyjnego.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO  
ALEKSANDRA KUKLA

---

Biorąc pod uwagę powyższe, wnoszę jak w *petitum*.

Załączniki:

1. pełnomocnictwo
2. potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej
3. postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia .05.2018 r., sygn. akt
4. pięć odpisów skargi

  
Aleksandra Kukla